

METSÄKULTTUURINEN KESTÄVYYS

Suomen
Metsämuseo

LUSTO

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys
metsästrategiassa – osallisuus ja osaaminen
Kehittämiskoordinaattori, dos. Leena Paaskoski 1.9.2021

MEKKO 2020-2021

- Metsäkulttuurinen kestävyys kokonaiskestävyyden työkaluksi, MEKKO-hanke 2020-2021
 - Suomen Metsämuseo Luston toteuttama Kansallisen metsästrategian hanke
 - Pj Katriina Siivonen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, UTU & siht. Leena Paaskoski, Lusto
 - Työryhmässä monipuolinen edustus metsä- ja kulttuuritoimijoita
 - Työryhmän tavoitteena määritellä ja jalkauttaa metsäkulttuurisen kestävyiden käsite metsätoimijoiden käyttöön
 - Työpajoja metsätoimijoille ja verkkojulkaisu Luston julkaisuja -sarjassa 2021

KANSALLINEN METSÄSTRATEGIA 2025

Metsät ovat aktiivisessa, kokonaiskestävässä ja monipuolisessa käytössä

- Metsätalouden kannattavuus
- Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen, sosiaalinen ja **kulttuurinen kestävyys** vahvistuvat (lajikato pysäytetään, vesistöhaitat minimoidaan, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, virkistyskäyttö ja terveysvaikutukset, metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkulttuurin arvostus kasvaa)

Kansallinen metsästrategia 2025 (päivitys 2019) <https://mmm.fi/kms>

KOKONAISKESTÄVYYS

Kokonaiskestävyys tarkoittaa kestävän kehityksen eri näkökulmien (ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen) samanaikaista, tasapainoista toteutumista.

Kokonaiskestävyyden toteutuminen edellyttää erilaisten tavoitteiden yhteensovittamista demokraattisissa prosesseissa. Käsitys kokonaiskestävästä toiminnasta muuttuu ajassa ja on erilainen eri yhteyksissä. Siksi sen arvioimisen ja määrittämisen prosessin tulee olla jatkuvaa. Kestävyyttä kuvaavien kriteerien valinta ja tavoitetasot määrittävät kokonaiskestävyyden toteutumisen kulloisenkin sisällön.

Kokonaiskestävyyden vahvistamisen kautta toteutetaan kestäväää kehitystä luonnon kantokyvyn rajoissa.

MEKKO 2020-2021

KESTÄVYYS JA METSÄT

Metsä elinympäristönä ja elannon lähteenä keskeinen, eri tavoin eri aikoina

Kestävyys ollut aina osa resurssiviisautta: ihmisen tieto- ja taitotasoa, ymmärrystä metsistä ja metsävarojen määrästä

1500-1600-luvulta alkaen metsien käytön ohjaamista ja rajoituksia asutus- ja verotuspolitiikalla

1800-luvulla vuoriteollisuuden ja saha- ja metsäteollisuuden nousun myötä huoli metsien kestokyvystä ja metsävarojen riittävydestä johti metsähallinnon perustamiseen

Metsävarojen riittävyys ja taloudellinen kestävyys keskeistä

1980-luvulta lähtien ekologinen kestävyys

1990-luvulta lähtien sosiaalinen kestävyys

2010-2020-luvulta lähtien **kulttuurinen kestävyys**

Paaskoski & Roiko-Jokela 2020, Tavoitteena metsäkulttuurinen kestävyys. Vuosilusto 13. Lusto & Metsähistorian Seura. <https://issuu.com/vuosilusto/docs/vuosilusto13>

METSÄKULTTUURI

METSÄKULTTUURI

YKSILÖIDEN JA YHTEISÖJEN SOSIAALISESSA YHTEYDESSÄ JAKAMAT METSIIN
LIITTYVÄT TOIMINTATAVAT, KÄYTÄNNÖT, KÄSITYKSET, MERKITYKSET JA ARVOT.

METSÄHISTORIA

YHTEISÖN METSÄÄN LIITTYVÄN
MENNEISYYDEN VAIHEET, NIIDEN
KUVAUS TAI TUTKIMUS.

METSÄSUHDE

YKSILÖN TAI YHTEISÖN
SUORA TAI VÄLILLINEN
ELÄVÄ SUHDE METSÄÄN.

MENNEISYYS

NYKYISYYS

TULEVAISUUS

METSÄSUHDE

METSÄSUHDE

METSÄSUHDE

METSÄSUHDE

CC BY-ND

LUSTO
Suomen Metsämuseo

METSÄ?

- vähintään 5 000 neliömetrin laajuinen alue, jolla puut kohoavat yli viiden metrin korkeuteen ja latvusto peittää pinta-alasta yli kymmenen prosenttia. (FAO)
- kokonainen elinympäristö: myös osa laajempia luontokokonaisuuksia
- Kulttuuriympäristö: metsä liittyy voimakkaasti ja lukuisin tavoin ihmisen toimintaan ja arvoihin menneisyydestä tulevaisuuteen ja on täynnä elämäntapojen, elannon hankkimisen, resurssien ja hyvinvoinnin ulottuvuuksia ja kulttuurisia merkityksiä, jotka ilmenevät erilaisina, moniulotteisina ja muuttuvina metsäsuhteina ja abstraktina kokemusten, tietojen ja tunteiden muokkaamana ajatusrakennelmina

METSÄKULTTUURINEN KESTÄVYYS

Metsäkulttuurinen kestävyys on yksilöiden ja yhteisöjen keskinäisessä vuorovaikutuksessa määriteltyä metsään liittyvien moninaisten arvojen, tavoitteiden ja käytäntöjen kestävyyttä.

Lähtökohtana määritelmälle kulttuurisen kestävyuden kolme tulkintaa tai näkökulmaa (IN, FOR, AS)

Culture in, for and as Sustainable Development. Ed. Joost Dessein, Katriina Soini, Graham Fairclough and Lummina Horlings 2015. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50452/978-951-39-6177-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

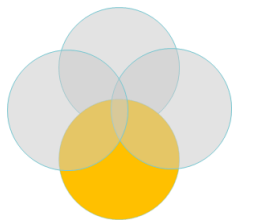

Metsäkulttuurinen kestävyys osana kestäväää kehitystä

Culture IN Sustainable Development

on kestävän kehityksen neljäs ulottuvuus ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen rinnalla. Se korostaa metsäkulttuurin aineellisten ja aineettomien ilmenemismuotojen vaalimista. Niitä suojellaan ja säilytetään yksilöiden ja yhteisöjen merkityksellisenä metsäkulttuuriperintönä.

ESIMERKKEJÄ

Vanha savottakämpmiljööön säilyttäminen

Perinteisten metsään liittyvien taitojen ylläpitäminen

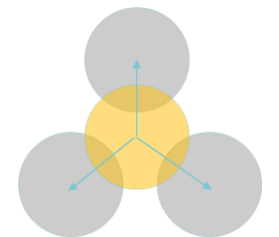
Metsämuseokokoelmat

Metsäsuhde elävänä perintönä

Metsäkulttuurinen kestävyys kestäväen kehityksen tukena Culture FOR Sustainable Development

edistää kestäväen kehityksen toteutumista yhdistämällä metsiin liittyviä kestävyiden eri ulottuvuuksia (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen) toisiinsa kytkeytyväksi kokonaisuudeksi. Tässä näkökulmassa metsäkulttuurinen kestävyys tavoittelee kokonaiskestävyyttä vahvistamalla kestävyiden eri ulottuvuuksien samanaikaista toteutumista. Se rakentaa eri toimijoiden välistä metsäkeskustelua, tuottaa ymmärrystä ja auttaa sovittamaan yhteen metsiin liittyviä ristikkäisiä tai vastakkaisia tavoitteita yhteiskunnassa. Tässä näkökulmassa myös metsäkulttuuriperintö auttaa ymmärtämään kulttuurista muutostarvetta ja kulttuurin muutosvoimaa.

ESIMERKKEJÄ

Metsäsuhdeajattelu edistämässä
metsiin liittyvien tavoitteiden
kestävää yhteensovittamista

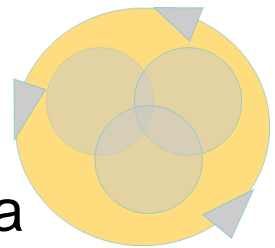
Maankäytön ja metsäpolitiikan
osallistavat yhteensovittamisen
prosessit

Metsäkulttuurinen kestävyysmurros osana kestäväen kehityksen perustaa **Culture AS Sustainable Development**

Kulttuurinen kestävyys kestäväen kehityksen perustana on kokonaisvaltainen ja globaali muutosprosessi, jonka osana myös metsäkulttuuri muuttuu uudella tavalla osaksi kestäväen kehityksen perustaa. Kestäväen kehityksen toteutumisessa tällä näkökulmalla on keskeinen rooli. Se kokoaa toimijat yhteen tavoittelemaan kokonaiskestävyyttä luonnon kantokyvyn rajoissa ja rakentamaan ihmisen ja luonnon hyvinvointia uudessa muodossa. Myös metsäkulttuuria tarvitaan globaalissa maailmankuvallisessa muutoksessa. Kulttuurin perustavaa kestävyysmurrosta tuottavat kestäväen tulevaisuuden saavuttamiseksi tehdyt merkitykselliset teot tässä ajassa.

TAVOITTEITA

Käydä rakentavaa metsäkeskustelua

Osallistaa ihmiset ja yhteisöt itse pohtimaan metsäsuhteitaan ja vaihtoehtoisia tulevaisuuksia

Sovittaa mahdollisimman hyvin yhteen erilaisia metsäsuhteita ja metsiin liittyviä tavoitteita

Tasapainottaa kestävyystavoitteita kokonaiskestävyydeksi, jossa ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat ovat kokonaisvaltaisesti mukana

Huomioida paikallinen, valtakunnallinen ja globaali – kulttuurinen transformaatio tapahtuu kytköksissä globaaliin

Tuoda esiin metsähistorian ja sen todistusaineistojen tärkeä rooli ajallisen ymmärryksen tuottajana, muutostarpeen havahduttajana ja kulttuurista kestävyyttä tavoittelevan transformaation synnyttäjänä

Suomen
Metsämuseo

LUSTO

Kiitos!

leena.paaskoski@lusto.fi

Lusto.fi

